

Tilburg University

Politierecht en politiewetenschap

Fijnaut, C.J.C.F.

Published in:
Delikt en Delinkwent

Publication date:
1989

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Fijnaut, C. J. C. F. (1989). Politierecht en politiewetenschap. *Delikt en Delinkwent*, 19(2), 101-102.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Cyrille Fijnaut*

Politierecht en politiewetenschap

Tot in het begin van deze eeuw werd in kringen van juristen veelvuldig de term *politierecht* gehanteerd. Met dit woord werd voor alles bedoeld op (de wetenschappelijke studie van) de politiebevoegdheden van de overheid en meer in het bijzonder op (het onderzoek naar) de verhoudingen tussen politie, justitie en bestuur bij de verdeling en de toepassing van deze bevoegdheden. Daarnaast ging achter dit woord ook wel de rechtswetenschappelijke studie van de algemene organisatie van het (reguliere) politieapparaat en van de bevoegdheden van de algemene politie-ambtenaren schuil. Ofschoon het naar analogie van de ontwikkelingen in de toenmalige Duitse rechtswetenschap zeer wel mogelijk is om deze tweezijdige wetenschappelijke politiestudie als staatkundige politiewetenschap – in tegenstelling tot de criminologische variant hiervan – te kwalificeren, mag aan dit meer indrukwekkende etiket niet de gevolgtrekking worden verbonden dat deze tak van wetenschap hier te lande rond de voorbije eeuwwisseling een grote bloei heeft doorgemaakt. De vrucht die zij in onze contreien toen heeft gedragen, is al bij al vrij klein gebleven: een handvol proefschriften, wat prae-adviezen en een stelletje artikelen.

Toch wil dit laatste niet zeggen dat deze staatkundige politiewetenschap in de verdere loop van deze eeuw helemaal verloren is gegaan. Zeker, de benaming zelf, toch al niet erg in zwang, is totaal in onbruik geraakt. Maar de studie als zodanig van het recht met betrekking tot de interne organisatie en de externe bevoegdheden van het politieapparaat, en breder: de studie van het recht voorzover de handhaving ervan min of meer het politieapparaat regardeert, is beslist niet geheel verdwenen. Hebben voor en na Wereldoorlog II vooral geleerde commissarissen van politie als J.J.A. de Koning, P. Stapel, W.H. Schreuder, J.W. Haarman, W.L.H. Köster Henke, en, tot op de dag van vandaag, C. Barends, de tegenwoordige hoofdredacteur van *Stapel en De Koning*, haar in allerlei vormen gestalte gegeven, sedert de jaren '60 heeft zij bij tijd en wijle ook weer wat belangstelling

* Hoogleraar Strafrechtswetenschap en Criminologie, Erasmus Universiteit Rotterdam.

ondervonden van de kant van de wetenschap en van de zijde van justitie. Ik denk hierbij m.n. aan de proefschriften van J.J.H. Suyver over de zeggenschap over het politieorgaan en G.P.A. Aler over de politiebevoegdheid bij opsporing en controle. Het boekje dat de eerstgenoemde 2 jaar geleden heeft gepubliceerd over *Politie in de rechtsorde* kan, qua opzet enz., zelfs worden gezien als een toonbeeld van wat eertijds als de op het politieapparaat georiënteerde tak van de wetenschappelijke studie van het *politierecht* werd beschouwd.

Maar waarom nu dit stukje wetenschapsgeschiedenis hier opgeschreven? Gewoon omdat ik denk dat het de hoogste tijd is om de studie van het politierecht nieuw leven in te blazen, maar dit keer dan voor alles in de zoëven nog bedoelde zin: de studie van het recht aangaande de organisatie en de bevoegdheid van de politie. En het is niet alleen geboden om dit te doen omdat de omvang van dit recht zo aan het toenemen is: de *Politiewet 1957* wint met de aan de gang zijnde herziening duidelijk aan impact; de *Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten* is sinds 1 februari 1988 van kracht; de parlementaire behandeling van het *Wetsontwerp op de politieregisters* is ver gevorderd; het advies van het Adviescollege Bewaking en Beveiliging om een specifieke wettelijke regeling met betrekking tot bewakings- en beveiligingsorganisaties te treffen, is door de Minister van Justitie rondgestuurd voor commentaar; in de schoot van het Departement van Justitie wordt gewerkt aan een wetsvoorstel betreffende bevoegdheden van ambtenaren belast met het houden van toezicht en opsporing; en, gezien ook wat er in omringende landen als Duitsland en Groot-Brittannië aan 't gebeuren is, mag worden verwacht dat de ministeriële commissie die onlangs onder voorzitterschap van Ch.M.J.A. Moons is geformeerd om de structuur van het Wetboek van Strafvordering aan een nader onderzoek te onderwerpen, op termijn met voorstellen zal komen die ook de rol van de politie in het voorbereidend onderzoek vergaand beroeren. Maar het is ook en vooral van zo groot belang om dit te doen omdat door al deze wetgevende en wettelijke ontwikkelingen zulke fundamentele juridische vragen worden opgevoerd over de algemene verhouding tussen de staat en de burger, over de relaties tussen de rechterlijke machten, de binnenlandse besturen en de politieke diensten, en over de betrekkingen tussen de verschillende politieke instanties onderling. Om van de overvloed aan technisch-juridische vragen die met deze evolutie is losgebarsten, maar te zwijgen . . . De grondstoffen voor een revival van de politierechtswetenschap zijn dus rijkelijk voorhanden. Er moet 'alleen maar' een werkplaats worden ingericht waar hun bewerking voortvarend ter hand kan worden genomen.